

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ ЕНЕРГЕТИЧНИХ СИСТЕМ»

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Спеціальність	
Освітньо-професійна програма	
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Факультет (Інститут)	Навчально-науковий інститут бізнесу і фінансів
Кафедра	Менеджменту, публічного управління та адміністрування
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	3 кредити ЄКТС / 90 год.
Мова викладання	Українською мовою
Інформація про викладача дисципліни	Добровольська Елла Володимирівна, канд. екон. наук, доцент, доцент менеджменту, публічного управління та адміністрування https://www.pdatu.edu.ua/pro-universitytet/kafedra-menedzhmentu-publichnogo-upravlinnya-ta-administruvannya.html Електронна пошта: dobrovolskae@pdatu.edu.ua Номер телефону: +38(096) 4107227
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова
Передумови для вивчення дисципліни	Вивчення дисципліни ґрунтується на досягнутих здобувачами компетентностях з дисциплін «Мікро і макроекономіка», «Менеджмент та адміністрування».
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Відповідно до принципів академічної доброчесності та нормативних документів ЗВО «ПДУ» щодо політики академічної доброчесності, очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями та міркуваннями. Здобувачі, відповідально відноситимуться щодо дотримання норм законодавства про авторське право, вказуватимуть посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, уникатимуть фальсифікації або фабрикації інформації. Дотримуватимуться усіх зобов'язань відповідно до укладеної декларації про дотримання академічної доброчесності http://surl.li/noftg, http://surl.li/foccp Відвідування занять. Обов'язковим є відвідування усіх видів занять. За об'єктивних причин (хвороба, карантин, індивідуальний графік, тощо) навчання може проходити в он-лайн форматі. Здобувачі обов'язково мають дотримуватись строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт що передбачені під час вивчення дисципліни. Визнання результатів попереднього навчання. У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної та/або інформальної освіти

	http://surl.li/fobze . Зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю). В неформальній освіті: - закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю). В інформальній освіті: - наявність наукової публікації; - волонтерська діяльність. Перезарахування результатів навчання отриманих під час здобуття попередньої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет».
3. Мета навчальної дисципліни	
Мета дисципліни – сформувати у здобувачів вищої освіти системне розуміння економічних закономірностей функціонування енергетичних систем та сучасних підходів до їх ефективного менеджменту; забезпечити оволодіння інструментами аналізу, планування, організації та контролю в енергетичному секторі, включаючи традиційні й відновлювані джерела енергії; розвинути здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням економічної доцільності, сталого розвитку, енергоефективності та інновацій.	
4. Зміст навчальної дисципліни	
Тема 1. Енергетика у структурі національного господарства	
Тема 2. Економічні ресурси та виробничий потенціал енергетичних систем	
Тема 3. Собівартість та ціноутворення в енергетиці	
Тема 4. Організаційно-економічні механізми забезпечення якості та надійності енергопостачання	
Тема 5. Система державного регулювання та ринкова модель енергетики України	
Тема 6. Економічний потенціал розвитку відновлюваної («зеленої») енергетики	
Тема 7. Інвестиції та техніко-економічне обґрунтування проєктів в енергетиці	
Тема 8. Менеджмент і стратегічне управління енергетичними компаніями	
6. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни	
Після вивчення дисципліни «Економіка та менеджмент енергетичних систем» здобувач повинен: <i>знати:</i> особливості функціонування енергетичного сектора та його роль у національній економіці; структуру енергетичного ринку України, його учасників, регуляторні механізми та основні нормативно-правові акти; економічні характеристики основного й оборотного капіталу в енергетиці, їх вплив на ефективність виробництва; принципи формування собівартості енергетичної продукції та механізми ціноутворення на електричну й теплову енергію; методи оцінювання інвестиційних проєктів та основи техніко-економічного обґрунтування (ТЕО); підходи до управління якістю та надійністю енергопостачання; сучасні моделі менеджменту енергетичних компаній, включаючи стратегічне, фінансове та операційне управління; економічні та інституційні засади розвитку відновлюваної енергетики та енергоефективності. <i>вміти:</i> проводити економічний аналіз показників діяльності енергетичних підприємств; розраховувати собівартість, основні економічні показники проєктів і тарифні параметри в енергетиці; оцінювати ефективність інвестиційних проєктів та обґрунтовувати доцільність їх реалізації; застосовувати інструменти менеджменту для планування, організації та контролю діяльності енергетичних компаній; визначати оптимальну структуру ресурсів енергопідприємства та приймати управлінські рішення щодо їх ефективного використання; аналізувати нормативно-правові документи та застосовувати регуляторні вимоги у професійній діяльності; формувати стратегії розвитку підприємств енергетичного сектору з урахуванням ринкових, інвестиційних та технологічних тенденцій; використовувати методи прогнозування для планування виробництва, попиту й розвитку енергетичних систем.	
7. Види навчальних занять	
Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лекції (Л), практичні заняття (ПЗ), самостійна робота (СР).	
8. Методи навчання	

Словесні методи (лекція, бесіда проблемно-пошукового характеру, діалог); наочні методи (пояснювально-ілюстративний), практичні методи (робота з навчально-методичною літературою, виконання практичних завдань самостійної роботи); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу, навчальні дискусії; метод використання життєвого досвіду, проєктування професійних ситуацій); методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення предмета); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).	
9. Методи та критерії оцінювання	
9.1 Критерії оцінювання	
В освітньому процесі Університету використовуються такі види контролю: поточний, семестровий (підсумковий) та підсумкова атестація здобувачів вищої освіти. Оцінювання здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачів освіти навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю визначаються з урахуванням змісту накопичувальної системи оцінювання. У межах поточного контролю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів (форма семестрового контролю – залік). Розподіл балів, які можуть набрати здобувачі зазначені у відповідній робочій програмі. Сума балів за поточний контроль складається із балів, отриманих за результатами навчання під час лекцій, семінарських (практичних) занять та самостійної роботи здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни обчислюється шляхом підсумування балів тільки з поточного контролю (форма семестрового контролю – залік). Підсумкова оцінка виставляється у відомості обліку успішності, індивідуальному навчальному плані. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. Відповідність семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» https://pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/planuvannya-ta-organizaciya/p04062022.pdf?ver=18022201 та робочої програми з даної дисципліни	
9.2 Методи оцінювання	
Усні (індивідуальне опитування, співбесіда), письмові (самостійна робота, тести, практичні завдання, розрахункові завдання), комп'ютерні (презентації доповідей, виконання завдань у системі Moodle), індивідуальні завдання самоконтроль, самоаналіз.	
10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	
Засоби навчання	Навчальний процес потребує наступних засобів навчання: – мультимедійне обладнання; – комп'ютерна система та мережа; – роздатковий ілюстративний матеріал лекцій; – презентаційний матеріал лекцій; – методичні вказівки до виконання практичних занять.
Інформаційне навчально-методичне забезпечення	1. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 466с. 2. Веремійчук Ю.А., Опришко В.П., Притискач І.В., Ярмолюк О.С. Оптимізація функціонування інтегрованих систем енергозабезпечення споживачів. Київ, Видавничий дім «Кий», 2020. 186 с. 3. Відновлювані джерела енергії : монографія. За заг. ред. С.О. Кудрі. Київ: Інститут відновлюваної енергетики НАНУ, 2020. 392 с. 4. Енергоефективні технології: навч. посіб. / за заг. ред. А. С. Мандрики. Суми: СДУ, 2021. 330 с. 5. Енергетичний менеджмент та енергоефективність : підручник для студентів зі спеціальності електроенергетика, електротехніка та електромеханіка / І. О. Самойленко, О. Г. Гриб, А. О. Запорожець та ін. Харків:

ФОП Бровін О. В., 2020. 348 с. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/44582>

6. Енергетичний менеджмент. Частина 2: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за освітньою програмою «Енергетичний менеджмент та енергоефективні технології» спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: О. В. Бориченко, В. Ф. Находов. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,5 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 224 с. – Назва з екрана. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/48732>

7. Смельянов О. Ю. Методологічні засади оцінювання впливу чинників на динаміку ефективності використання енергетичних ресурсів підприємств. Ефективна економіка. 2020. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8246>

8. Маліновський А. А., Музичак А. З., Турковський В. Г. «Ефективні технології енерговикористання» - Львів: Львівська політехніка, 2023. 348 с.

9. Менеджмент персоналу: навч.-методич. посіб. / Дяків О. П., Коцур А. С., Островерхов В. М., Надвиничний С. А., Шкільняк М. М., Шушпанов Д. Г. / за заг. ред. М. М. Шкільняка. Тернопіль. 2022. 280 с.

10. Менеджмент персоналу : навчальний посібник / Укл. О.В. Безпалько, А.Д. Бергер, Т.М. Березянюк, Ю.М. Гринюк, Д.Г. Грищенко, О.І. Драган, А.С. Зеніна-Біліченко, Л.М. Мазник, Л.І. Тертична, О.М. Соломка, О.А. Чигринець [За заг. ред. О.І. Драган]. Київ : МПП «ЛИНО», 2022. 612 с.

11. Системи енергетичного менеджменту: Прогнозування енергетичного попиту: Курсова робота [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Г. Г. Стрелкова, О. С. Іщенко. – Електронні текстові дані (1 файл: 500 Кбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 61 с.

12. Хмельнюк М. Г., Яковлева О. Ю., Остапенко О. В., Бежан В. О. Енергетичний менеджмент і аудит. 1 частина : підручник. 2-ге вид., переробл. і доп. / за ред. М. Г. Хмельнюка. Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2020. 237 с.

13. Добровольська Е.В., Косович О.В. Менеджмент аграрних підприємств: сутність та особливості / Е. Добровольська, О. Косович // *Актуальні проблеми економіки, управління та маркетингу в аграрному бізнесі: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*, м. Дніпро, 02-03 жовтня 2025 р. Дніпро, ДДАЕУ, 2025. – С. 97-98

14. Dobrovolska E. V., Vilchynska D. V. Efficiency – management state of enterprise in the district's electricity industry / Ella, Dobrovolska, Dariia Vilchynska // *The European Journal of Economics and Management Sciences*. – 2024. – No3 URL:

https://ppublishing.org/media/uploads/journals/journal/Econom-3_2024_foEE3YY.pdf

<https://doi.org/10.29013/EJEMS-24-3-7-10>

15. Хлебнікова Т. М., Темченко О. В., Білінська О. П. Ефективність системи управління персоналом в умовах військових дій. Економіка та суспільство. 2023. № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-66>

16. Бібліотека Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>

17. Універсальна наукова пошукова система <http://www.scirus>

18. Верховна Рада України – www.rada.gov.ua

19. Кабінет Міністрів України – www.kmu.gov.ua

20. Державна служба статистики України – www.ukrstat.gov.ua

21. Інтернет-портал для управлінців – www.management.com.ua

22. Інтернет-портал з проблем менеджменту – www.12manage.com

	23. Освітньо-професійна програма «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю G3 «Електрична інженерія» https://www.pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/opp/opp25/opp-b-ieee-1-power.pdf?v=03 24. Електронний навчальний курс «Економіка та менеджмент енергетичних систем» http://pdatu.net.ua/enrol/index.php?id=2886
--	---